

KATSAUS



# Laadullista ja määrällistä tutkimusta Kreetalla

**Ari Haasio**

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

[ari.haasio@seamk.fi](mailto:ari.haasio@seamk.fi)

<https://orcid.org/0000-0003-3723-4890>

Asiasanat: konferenssit, laadullinen tutkimus, määrällinen tutkimus, QQML

Pysyvä osoite: <https://doi.org/10.23978/inf.14913>

Qualitative and Quantitative Methods in Libraries järjestettiin touko-kesäkuun vaihteessa 2023 viidennentoista kerran, tällä kertaa Iraklionissa Kreetalla. Vuosien varrella konferenssi on vakiinnuttanut asemansa ennen muuta tieteellisten kirjastojen ja informaatioalan tutkijoiden kohtauspaikkana. Vuoden 2023 konferenssi järjestettiin hybridinä, mutta Kreetalle meitä esiintyjä ja muita osallistujia oli saapunut ilahduttavan paljon kaikkiaan 44 maasta.

QQML:ssa yhdistyvät teoria ja käytäntö. Iso osa esityksistä on soveltavaa tutkimusta esitellen tapauksia eri puolilta maailmaa. Tämän lisäksi joukossa on aina myös perustutkimusta ajankohtaisista aiheista.

## **Medialukutaitoa venäläisittäin**

Vaikka medialukutaidosta on puhuttu jo vuosia, nousi se keskeiseksi teemaksi ennen muuta disinformaation näkökulmasta. Keskustelu disinformaatiosta ja sen torjumisesta, missä medialukutaito on keskeisessä roolissa, on ajankohtainen aihe kirjastoissa eri puolilla maailmaa.

Ehkä hätkähdyttävimmäksi puheenvuoroksi muodostui venäläisen Irina Lizunovan verkon välityksellä pitämä alustus, jossa hän kertoi siitä, kuinka Venäjälle jatkuvasti edistetään eri tavoin kansalaisten medialukutaitoa. Hänen mukaansa medialukutaidon vaalimisella on maassa pitkät perinteet aina Neuvostoliiton ajoista asti. Lizunova määritteli tavoitteeksi totuudenmukaisen informaation jakamisen. Herää kysymys, kenen totuudesta venäläisessä mediakasvatuksessa on kyse. Aihepiiriin liittyvää koulutusta annetaan hänen mukaansa runsaasti ja kirjasto on keskeinen vaikuttaja tässä työssä.

Verkkoluentona pidetty esitys hiljensi Hellenic Mediterrean Universityn auditorion totaalisesti. Allekirjoittaneen lisäksi moni muukin olisi mielellään halunnut kommentoida ajatusta Putinin Venäjästä ja Neuvostoliitosta medialukutaidon ja oikeellisen informaation edistäjänä. Puolueettoman ja virheettömään informaatioon pyrkivän tiedonvälityksen sijaan venäläinen media jakaa kansalaisilleen disinformaatiota ja rajoittaa pääsyä vastakkaisia mielipiteitä sisältäviin medioihin. Jostain syystä kenenkään käsi ei noussut.

Käytäväkeskusteluissa esitystä kommentoitiin runsaasti. Kun tiedämme, millaista propagandaa Venäjä levittää kansalaistensa keskuuteen ja harjoittaa yksipuolista mediavaiuttamista ympäri maailmaa, ajatus venäläisestä medialukutaidon tukemisesta tuntuu mahdollottomalta.

## Informaatiohygienian käsite

Yksi konferenssin mielenkiintoisimmista alustuksista oli tsekkiläisen Micaela Dombrovskán informaatiohygieniää käsittelevä alustus. Kansainvälisessä tutkimuksessa information hygiene -käsitettä on käytetty jonkin verran, mutta suomen kielellä julkaistuissa artikkeleissa ei termiä ole käytetty. Omassa esityksessään Dombrovská avasi käsitteen sisältöä havainnollisesti. Informaatiohygieniä-käsite voidaan kiteyttää niihin käytäntöihin ja käyttäytymiseen, mitä ihmiset tekevät ylläpitääkseen tervehenkistä ja turvallista digitaalista toimintaympäristöä.

Informaatiohygienian käsite tulisi meilläkin ottaa tarkemman analyysin kohteeksi ja pohtia sen käyttöä yksilön toimintaa ohjaavana tekijänä. Se sisältää esimerkiksi arvojen ja normien näkökulman, joka on usein jäänyt ehkä liian vähälle käsittelylle. Disinformaation aikakaudella käsite on entistä ajankohtaisempi. Dombrovská toi myös esityksessään esiin sen tutkimustuloksen, että Covid-19-pandemian myötä informaatiohygieniä on tullut käsitteenä entistä ajankohtaisemmaksi.

## Keskustelua tutkimusmenetelmistä

Kuten konferenssin nimikin jo sanoo, metodologinen keskustelu kiinnosti ennen muuta alan tutkimusta tekeviä osallistujia. Erityisesti fenomenografian soveltamista avaava Breda Connellin esitys Using Phenomenography to Measure the First-year Student Experience of Using the Online Library toi mielenkiintoisen näkökulman fenomenologisperustaisen metodologian soveltamisesta. Samassa sessiossa allekirjoittanut esitteli Elisa Kannaston kanssa tehtyä metodologista pohdintaa Studying Discussion Groups and Image Boards - Ethical and Methodological Questions, joka kirjoitti keskustelua etenkin pimeän verkon tutkimukseen liittyvistä kysymyksistä ja anonymitteetistä.

Vaikka monet esitykset olivat melko empiirisesti latautuneita ja teoreettisempia puheenvuoroja metodologiasta oli vähemmän, havainnollistivat eri puheenvuorot hyvin eri menetelmien soveltamista tutkimukseen. Erityisesti soveltavan tieteen näkökulmasta ne olivat kiinnostavia tapauksia. Samalla myös se, kuinka erilaisia menetelmiä alan tutkimuksessa sovelletaan, tuli hyvin esiin.

## Monipuolisesti alan eri asioista

Kaikkiaan QQML:ssä kuultiin toistasataa esitystä, joiden aihepiirit vaihtelivat medialukutaidosta lastenkirjastoihin, demokratian edistämiseen ja ammatillisten käytäntöjen muuttumiseen. Etenkin koronapandemian vaikutukset kirjaston toimintatapoihin tulivat esiin useissa esityksissä.

Kaikki konferenssin esitysten abstraktit ovat vapaasti luettavissa osoitteessa: [http://qqml.org/wp-content/uploads/2017/09/BoA-QQML\\_2023.pdf](http://qqml.org/wp-content/uploads/2017/09/BoA-QQML_2023.pdf). Osa esityksistä on ilmestynyt tai tulee ilmestymään artikkelimuodossa QQML Journalissa: <https://qqml-journal.net/index.php/qqml/about>.